

AKTIVNOSTI ZA POTICANJE KOMUNIKACIJSKOG I JEZIČNO-GOVORNOG RAZVOJA

1-2 godine

- vokaliziranje s djetetom
- namjerno izazivanje kontakta očima približavajući predmet djetetova interesa svom licu, kukuc igrama...
- imenovanje predmeta – igračku, predmet na koji dijete obraća pažnju označite riječima
- imenovanje radnje – dok promatra kako nešto radite kratkom rečenicom opišite vašu radnju. Isto tako dok dijete nešto pokušava opišite i njegovu radnju jednostavnim jasnim rečenicama; opisuju sve vaše dnevne rutine (kupanje, hranjenje, izlazak u park...)
- čitanje i istraživanje slikovnice - slikovnice su izvrsna prilika za učenje slušanja, razvijanje govora.
- modeliranje razgovora- iako ne očekujete da vam odgovara riječima, uz simuliranje razgovora u kojemu vi nešto kažete, napravite pauzu koja označava vrijeme za djetetov odgovor, jer ga tako učite komunikacijskim izmjenama „ja pa ti“; modulirajte mu odgovor koji se očekuje
- korištenje gesti u komunikaciji - korištenje znakova izvrstan je alat za poticanje govora (pokazna gesta)
- pjevanje pjesmica uz koje se krećete, koristite pokret - gestikulirate (npr. „Kad si sretan“), pjevanje malih brojalica uz pokret, malešnica
- korištenje majčinskog načina govora - u kraćim rečenicama, s višim tonovima, pjevnije, dramtizirajuće, usporenije i naglašenije obraćanje djetetu
- igre imitacije svakodnevnih radnji koje dijete opaža u svojoj okolini
- uključivanje u djetetovu igru na podu slijedeći njegove interese i komentiranje svega što se događa, uvijek se djetetu priključiti u onom na što je trenutno orijentirano i što mu je predmet interesa
- korištenje jednostavnih uputa/naloga te usložavanje (krenite s: „Donesi mi medu.“ , pa nastavite s „Donesi mi medu i deku.“)
- pokazivanje i imenovanje dijelove tijela na sebi i djetetu, zahtijevanje od djeteta da pokazuje imenovano
- okruživanje djece slikama predmeta prema kategorijama (voće, povrće, životinje...) s jasno napisanim nazivljem ispod slike ili listanje slikovnica s istim motivima

- imenovanje i oponašanje životinja- kako se glasa pas, mačka, vuk, krava,...
- oponašanje zvukova iz prirode – kako šumi lišće, kako vjetar puše, kako šumi more uz dramatiziranje zabavno i korisno
- česta upotreba pozdrava i svakodnevnih izraza (laku noć, dobar tek; pozdrav pri odlasku i dolasku)
- prepoznavanje djetetovih emocija i potreba i verbaliziranje istih
- informiranje djeteta o događajima iz okoline

2-3 godine

- poticanje aktivnog slušanja i razvijanje slušne percepcije i diskriminacije
- lociranje izvora zvuka i uspoređivanje kvalitete zvuka (glasno-tiho, brzo-sporo)
- proširivanje i bogaćenje djetetova rječnika usvajanjem novih pojmova i značenja
- poticanje samostalnog izražavanja- imenovanje i opisivanje radnje na slici
- proširivanje djetetovog iskaza na jednostavnu rečenicu od 2 do 3 riječi
- poticanje razvoja razumijevanja (zadavanjem složenijih uputa/naloga: „Idi u sobu, donesi bebu i stavi ju u krevetić“)
- okruživanje djecu slikama predmeta prema kategorijama (voće, povrće, životinje...),ali dodati i fotografije s radnjama, s jasno napisanim nazivljem ispod slike ili listanje slikovnica s istim motivima
- poticanje gramatički pravilnog izražavanja
- poticanje usvajanja odnosa: gore-dolje, u-na kao i razlika: veliko-malo
- igranjem uloga, dramatizacijom poticati djetetove jezične, govorne i komunikacijske sposobnosti
- uz imenice i glagole poticati usvajanje pridjeva, zamjenica priloga mjesta
- poticanje postavljanja pitanja: tko?, što?, gdje?
- poticanje djeteta na dvosmjernu komunikaciju
- poticanje razvoja slušne percepcije i pamćenja učenjem brojalica, kratkih pjesmica, priča
- poticanje interesa za slikovnicu

- poticanje motoričke spretnosti kroz igre pokreta obraza, usana, vilice i jezika (puhanje, slanje pusa, oblizivanje, doticanje nosa jezikom...)

3-4 godine

- poticanje aktivnog slušanja i razvijanje slušne percepcije i diskriminacije
- lociranje izvora zvuka i uspoređivanje kvalitete zvuka: glasno-tiho, brzo-sporo
- proširivanje i bogaćenje djetetovog rječnika usvajanjem novih pojmova i značenja
- proširivanje djetetovog izričaja (rečenice) i poticanje pravilnog gramatičkog izražavanja
- poticanje samostalnog govornog izražavanja kroz kratke opise događaja, radnji na slikama...
- poticanje djetetovih jezičnih, govornih i komunikacijskih sposobnosti kroz igre uloga, dramatizacije, lutkarske predstave...
- poticanje usvajanja zamjenica u govoru
- poticanje postavljanja pitanja: tko, što, kada, zašto...
- poticati razvoj auditivne percepcije i pamćenja kroz priče u nastavcima
- poticati motoričku spretnost artikulatora igranjem različitih igara pokreta jezika, vilice, usana i obraza
- poticati pravilno disanje kroz vježbe usmjeravanja zračne struje u određeni cilj, kroz moduliranje jačine zračne struje (puhanje mjehurića, komadića papira ili vate kroz „gol“...)
- poticati pravilan izgovor djeteta na način da ponavljamo za njim na ispravan način; oponašanjem zvukova iz okoline
- razvijati interes za pisanu riječ (slikovnice), roditelj u ovom može biti najbolji primjer jer dijete radi ono što vidi

4-5 godina

- poticanje aktivnog slušanja i razvijanje slušne percepcije i diskriminacije
- lociranje izvora zvuka i uspoređivanje kvalitete zvuka: glasno-tiho, brzo-sporo
- proširivanje i bogaćenje djetetovog rječnika usvajanjem novih pojmova i značenja
- poticanje samostalnog govornog izražavanja: opis kratkog događaja, opis i pripovijedanje na osnovu slikovnog predloška, prepričavanje pročitane priče, dramatizacije-igre uloga, lutkarske predstave

- jačanje komunikacijske uloge govora; učenje pravilnim komunikacijskim izmjenama, odgovaranju na postavljena pitanja kao i samostalno postavljanje pitanja na određenu temu
- poticanje gramatički pravilnog izražavanja
- poticanje usvajanja svih vrsta riječi te njihova svrsishodna upotreba
- poticanje motoričke spretnosti kroz različite igre koje uključuju pokrete artikulatora (jezik, usne, vilica, obrazi...) kao i pravilnog načina disanja i ciljano usmjeravanje i modeliranje zračne struje (puhanje mjehurića, gašenje svjećica, puhanje komadića vate u „gol“...)
- poticanje razvoja slušne percepcije i pamćenja kroz učenje kratkih pjesmica, brojalica, priča, igrokaza...
- razvijanje interes za pisanu riječ (slikovnice, bajke, manje knjige, časopisi za djecu...)
- okruživanje djeteta slovima i brojkama i upoznavanje s pojmom količine
- poticanje razvoja predčitačkih vještina: usvajanje rime i slogovnog stapanja i raščlambe kroz pjesme i brojalice
- uočavanje i pravilna upotreba smjera i čitanja i pisanja

5.-6. godina

- poticanje aktivnog slušanja i razvijanje slušne percepcije i diskriminacije
- lociranje izvora zvuka i uspoređivanje kvalitete zvuka: glasno-tiho, brzo-sporo
- proširivanje i bogaćenje djetetovog rječnika usvajanjem novih pojmova i značenja, usvajanjem apstraktnih pojmova
- poticanje gramatički pravilnog izražavanja
- poticanje samostalnog govornog izražavanja: opis događaja, opis i pripovijedanje na osnovu slikovnog predloška, kronološko prepričavanje poznate priče/događaja, dramatizacija-igra uloga, uočavanje i imenovanje suprotnosti/sličnosti
- poticanje razumljivog govornog izražavanja tako da smo i sami pravilan govorni model što znači ako dijete nepravilno izgovara npr. Kupač umjesto kečap ili čivena umjesto crvena potrebno je pravilno izgovoriti naglašavajući problematičnu riječ ili glas, a ne zbog toga što nam je simpatično učvrstiti pogrešku ili dijete posramiti time da kažemo to se tako ne govori. Pravilan govorni model znači pravilan izgovor odrasle osobe.
- poticanje sposobnosti predčitačkih vještina: slogovno stapanje i raščlamba, uočavanje i izdvajanje prvog glasa u riječi, glasovna raščlamba i stapanja (igre „kalodonta“, smisli što više

riječi na slovo M, igra „država/grad“, igra „plovi brod“, uočavanje pogrešnog glasa u riječima, duge i kratke riječi...)

- daljnje razvijanje interesa za pisanu riječ (slikovnice, manje knjige, časopisi za djecu...) i upoznavanje djeteta sa slovima i brojevima

6-7 godina

- proširivanje i bogaćenje djetetovog rječnika usvajanjem novih pojmova i značenja, usvajanjem apstraktnih pojmova

- poticanje samostalnog govornog izražavanja: opis događaja, opis i pripovijedanje na osnovu slikovnog predloška, kronološko prepričavanje poznate priče/događaja, dramatizacija-igra uloga, uočavanje i imenovanje suprotnosti/sličnosti

- poticanje razumljivog govornog izražavanja tako da smo i sami pravilan govorni model

- poticanje sposobnosti predčitačkih vještina: slogovno stapanje i raščlamba, uočavanje i izdvajanje prvog glasa u riječi, glasovna raščlamba i stapanja (igre „kaolodonta“, smisli što više riječi na npr. slovo R, igra „država/grad“, igra „plovi brod“, uočavanje pogrešnog glasa u riječima, duge i kratke riječi...)

- razvijanje interesa za pisanu riječ (slikovnice, manje knjige, časopisi za djecu...)

- izrezivanje brojeva i slova, izrađivanje pomoću glinamola, plastelina- uparivanje slova s prvim glasom u određenim riječima

- imenovanje riječi na zadani glas (igra „slovo na slovo“), prepoznavanje mjesta pojedinog glasa u riječi (početak, sredina, kraj)

- upoznavanje s prenesenim značenjima i metaforom u komunikaciji npr. „mačak u vreći“

- opisivanje kako konkretnih tako i apstraktnih pojmova

- poticanje gramatički pravilnog izražavanja (pravilno korištenje jednine, dvojine i množine imenica, pravilno govorenje u rodu, broju i padežu...)

- poticanje usvajanja pojma prostorne orijentacije (igra s predmetima u okolini „Što je gdje?“)

- poticanje usvajanja vremenske orijentacije (jučer, danas, sutra..)